

Kolláth György: Akkor a lopótök és a gyilkos galóca (sem) ártatlan?

/hozzászólás a titoktartás és a sportetika alkotmányjogi összefüggéséhez/

Köszönöm, hogy a Fórum módot adott nézetem közreadására a sportolók érzékeny adatainak nyilvánosságáról. Örömmel olvastam a többi megszólaló tapasztalatait, sejtven, hogy tarka kép bontakozott ki - ugyanarról. Egy dolgozat bennem megütközést keltett, mivel felszínes és alapvetően téves érvelése félrevezeti az olvasót. Ezért kérek ismét szót.

Jogi vita tárgyalóterembe való. Ott természetes az, hogy ugyanarról a tényről (!) felperes és alperes homlokegyenest eltérően vélekedik. Ám még a bíróság előtt is abszurdum lenne, ha a felek bármelyike annak a törvénynek (!) a „jog-erejét” tagadná, amely miatt a vita fennáll. Más műhiba is akad. Nem csupán a jogi karokon, de a jogot járulékosan oktató egyetemek, főiskolák követelmény-rendjében van egy bukózóna, egy „demarkációs” vonal. Ha a vizsgázó összekeveri a „nem szabad” és a „nem lehet” fogalmát, akkor nem érti a jog lényegét, ezért nem diploma-képes. Voltaire mondása szerint, habár egy szóval sem értek egyet kollégáim véleményével, de mindhalálig ragaszkodom hozzá, hogy elmondhassák. Magyar klasszikus is idézhető: Kodály Zoltán szerint jelezni csak akkor kell, ha valaki olvasási hibát vét. Egybeolvasva, muszáj vétózni, ha bárki szakmája alapelvét feledve-feladva nonszensz állítással hozakodik elő. Helyben vagyunk!

Dr. Nemes András – Dr. Simon Emese (SPORTJUS)^{®1} Az orvosi titoktartás egy sajtósági rizikófaktora a sportban ¹ A szerző a „SPORTJUS” Magyar Sportjogász Társaság elnöke és a TF Sportjogi Műhely vezetője, a társszerző a SPORTJUS” Magyar Sportjogász Társaság és a TF Sportjogi Műhely tagja felcímmel csakugyan „sajtósági” és valóban „rizikófaktor” olvasható a sportolók adatai nyilvánosságáról. Az elemzés csőlátása, ambivalenciája riasztó. Végigkíséri egy jogtól idegen attitűd: többé-kevésbé (a szerzők szerint: inkább kevésbé?!) vannak ugyan itt törvények, de „*a sportoló kórtörténete nyitott könyvvé válik a gyakorlatban mindenki számára*”...*„Ezek a dolgok nem nagyon maradnak titokban egy sportoló esetében.”* Klasszikus justizmord ez! Zanzásítva: valami tilos, de a tilalmat sokan megszegik, tehát mégiscsak szabad, sebjaj, majd esetleg új, és csupán e területre vonatkozó törvény hozhat változást. Ha sportoló, edző, újságíró, orvos vélekedik így, az optikai csalódás talán érthető. Ám ha jogász kerüli meg szakmája elemi törvényszerűségét, az ártó inkompetencia. Ezen az alapon a lopást, a csalást, stb. is büntetlenül tudomásul vehetnénk, mondván, hogy sorry, ha túl sokan gyakorolják, nincs mit tenni, hagyjuk a csudába, vagy készítsünk új Btk-át?! A sportbeli jogi kázusok félremagyarázásához, a megoldások felvizeződéséhez vezet ez a jog-filozófia. Ellenvetésül: a tiltás=jogkérdés, a normaszegés=ténykérdés, a kettő nem szinonima, s nem csereszabatos.

A 2 szerző értekezik az athéni dopping-malőr érintett sportolóinak osztrák ügyvédnö általi jogi képviseléről, és bírálja azt. /Volna tere a jogos bírálatnak, de másért és másként./ Azzal zárul a fejtegetésük, hogy az „*ártatlanság vélelme a sport jogában tudvalévően nem létezik.*” Nem kevesebbet állítanak ezzel, mint azt, hogy a Magyar Köztársaság alaptörvénye: a törvények törvénye itt, ott avagy bárhol sutba dobható. Ez kapitális képtelenség, ha ez pl. vizsgán hangoznék el, miatta a diákot meg kellene buktatni. Tanúsítom: diák ilyet nem mond! Alkotmány 57. § (2): „**A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét bíróság jogerősen nem állapította meg.**”

Nem csupán ez, de minden más alkotmányos fundamentum, alapelv és alapjog is érvényre juttatható és juttatandó a sport és a sportolók jogában: már, ha értjük, hogy miről van bennük szó. Kiindulópont az Alkotmány 54. § (1) bekezdése, amely az emberi lét legalapvetőbb lényegét, az élővilág minden más egyedétől eltérő ismérvét, **az emberi méltóság jogát tételezi.** Ez ún. abszolút jog és egyben anyajog: számos emberi jogi részjogosultság forrása és

feltétele, így például az önrendelkezés jogáé is. Önrendelkezés illeti meg a rá vonatkozó adatok tekintetében a sportolót is. Az önrendelkezés azt fejezi ki, hogy a jogállami rendszer nem paternalista, emberi jogot még az Országgyűlés sem szabályozhat tetszőlegesen. Nem akármire és nem akárhogyan hozható törvény, nem tetszőleges a sajtó felhatalmazása sem. Információs jogi axióma, hogy valami nem lehet egyszerre különösen védett, önrendelkezésre tartozó információ-szabadság, és a közvélemény kíváncsiságát kiélő közérdekű adat. Az előbbi megelőzi az utóbbit, de mód van arra, hogy önkorlátozással esetileg vagy általánosabban a személy az őt illető információt felfedje, avagy annak kiszolgáltatását kivételesen törvény kimondja. Mindezt kivetítve a cikkbeli dopping-mizériára: az ún. holléti információ rendszeres, hiteles, ugyanakkor zárt kör számára szóló közlése nem jogfeladás, hanem a top-sportoló önkorlátozása azért, hogy a versengés tisztasága, esélyegyenlősége szavatolható legyen. Nagyon szűk körben és a szükségesség-arányosság betartásával hasonló kötelezettséget, tilalomfát törvény is megállapíthat. Ha ezt, avagy mindezek kapcsán más önkorlátozást pl. egy rózsás-lelkű atlétanő túlzásnak, embertelennek tartja, választhat olyan sportformát, ahol nincs fék, de nincs apanázs sem. Ellenben, ha X,Y bevállalt normát szegett, akár formait és a legkisebbet is, felelősséggel tartozik érte, akár van a Btk-ban dopping-bűncselekmény, akár nincs. Hagyjuk azt most, hogy ezek a formai hibák igazából, tipikusan megkerülő cselek. Tehát szebb arra hivatkozni, hogy ötödszörre is éppen akkor nem lehettem otthon, avagy a stressz miatt nem tudtam mintát adni, mint elismerni, hogy beszédem-megbuktam. Okkal-joggal a szabályozás azonosság-jelet tesz az unfair szerecsenmosdatás és a tényleges dopping-vétség közé. Amint a legkisebb normaszegés verifikáltatik, azért és annak körében (!) a sportbüntetés nyomban kiszabható, nem kell bevárni vele a büntetőbíróság verdiktjét. Az ui.1-3 év múltán, csupán jam lesz a vajaskenyéren – amint ilyen tényállás a büntető kódexben újra helyet kap. Jog-összehasonlító példa: ha X,Y raktáros ellopja az árut, és megfogják, nem köteles a cég bevárni a szabálysértési vagy a büntető hatóság jogerős ítéletét, hanem aznap kirúghatja. De nem bűncselekmény miatt, hanem a munkaszerződés súlyos, vétkes megszegése okán. Baj akkor van, ha végül mégis kiderül: nem történt bűncselekmény, vagy azt más követte el. Ez a cég drága pénzen mért mea culpájának, a dolgozó kártérítési elégtételének az ára, a kockázata.

De, szó nincs arról, hogy ekkor vagy más, pl. egy sportos elmarasztaláskor törvényen kívüli volna az ártatlanság vélelme. Annak axiomatikus üzenete elvitathatatlan: ha valaki mást szankcióval kíván sújtani, neki kell bizonyítani a delikvens bűnösségét, nem pedig az eljárás alá vontnak a maga ártatlanságát. A bizonyítási teher nem „forgópisztoly”! Ha ebből engednék a sportban, csak rá kéne mutatni a nemszeretem ellenfélre, kollégára, és már vihetnék is?! Neki annyi, vagy coki?! Ugyan már! Az elvet nem megtagadni-lekezelni kell, hanem ideje komolyan venni. Különb, hol a határ: a lopótöknél, a gyilkos galócánál (sem)? Sok szakszövetségi fegyelmi elmarasztalás az ártatlanság vélelmének hiánya, önkényes felfogása miatt rosszabb a középkori inkvizíciónál.

Mit mond erről az Alkotmány félhivatalos kommentárja az 565. oldalon? *Az ártatlanság vélelme eredendően a büntetőeljáráshoz kapcsolódik. Van azonban azon túlmutató érvényessége is. A Római Egyezmény értelmezése szerint kiterjed más típusú eljárásokra is, mint pl. a közigazgatási, a fegyelmi, a szabálysértési ügyekre... Ebből következik, hogy a „bűnösség” bizonyítása az eljáró hatóságot terheli.*

Egykor, a doktorrá avatáskor fehér kesztyűben tettünk esküt az Alkotmány tiszteletben tartására. Tisztelni azt lehet, amit ismerünk. 79 § értő ismerete, tisztelete egyes középiskolákban alapszint. Másutt miért nem az? Még a végén ránk fogják, hogy csak azért húzunk fehér kesztyűt, hogy ne maradjon ujjlenyomat?!